

NİKAHSIZ EŞ

Yerleşik yargı kararlarına göre, resmi evlilik bulunmasa bile destek tazminatı istenebileceği kabul olunmuştur. Ancak destek zararının, resmi ya da resmi olmayan biçimde evlenme tarihine kadar hesaplanması gerekir.

Dava, trafik kazası sonucu desteğin ölümünden dolayı uğranılan zararın istemine ilişkindir. Mahkemece istemin kısmen kabulüne karar verilmiş, karar davalı tarafından temyiz edilmiştir.

Dosyadaki bilgi ve belgelere göre davacıardan Sabiha ile ölen destek arasında resmi bir evliliğin bulunmadığı, adı geçen davacının desteğin ölümünden sonra çocuğunu desteğin anne ve babasına bırakıp gittiği, Cumhuriyet Savcılığı aracılığı ile yapılan soruşturmada davacı Sabiha'nın halen nerede bulunduğu saptanamadığı anlaşılmıştır. Yerleşmiş yargı kararları gereğince resmi evlilik bulunmasa bile geleneğe göre destek ile evli bulunan eşin de ölenin desteğinden yoksun kaldığı ve tazminatı isteyebileceği kabul edilegelmektedir. Ne var ki somut olayda çocuğunu bırakıp evi terk ettiği anlaşılan davacının resmi olmasa da evliliğin öngördüğü yükümlülükler uymadığı sonucuna varılmaktadır. Adı geçen davacının nerede bulunduğu, resmi yada resmi olmayan biçimde evlenip evlenmediğinin belirlenmesi durumunda destek zararının evlenme tarihine kadar hesaplanabileceğinin gözetilmesi gerekirken somut olaya uygun olmayacak biçimde hesaplanan tazminata hükmedilmiş olması usul ve yasaya aykırı olduğundan kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.14.05.2003, E.2003/1595 - K.2003/6276

Nikâhsız eşin, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle, kendisine yeni bir yaşam seçeceği üstün olasılık içinde olduğundan belirlenen tazminattan daha fazla bir indirim yapılmalıdır.

Evlilik sözleşmesi olmaksızın birlikte yaşayan nikahsız eşin, desteğin ölümü ile nikahlı eş gibi, yaşama yaşının sonuna kadar ve özellikle yaşı, sosyal durumu, yaşadığı ortam ve aile bağları gibi nedenlerle, kocasının evinde yaşamını sürdüremeyeceği; güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşam tercih edeceği üstün olasılık içinde olduğu, bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi desteğin, bakiye ömrünün sonuna kadar devam etmeyeceği varsayımı göz önünde tutularak; Borçlar Kanununun 43. maddesi gereğince belirlenen tazminattan, hak ve adalete uygun bir indirim yapılması gerektiğinin düşünülmemesi hatalıdır.

21.HD.01.05.2001, E.2001/2067 - K.2001/3447

Nikâhsız eşin yeniden evlenme olasılığı yüksek olduğundan, belirlenen tazminattan daha fazla bir indirim yapılmalıdır.

Birlikte yaşadığı desteğinin ölümü nedeniyle tazminat isteminde bulunan nikahsız eşin yaşı, sosyal durumu, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşam tesis edeceği üstün olasılık içinde olduğundan ve giderek bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi bakiye ömrünün sonuna kadar devam etmeyeceği varsayımı göz önünde tutularak belirlenen tazminattan hak ve adalete uygun indirim yapılması gerekir.

Zararlandırıcı sigorta olayına maruz olan sigortalının eşi Zeynep'in sigortalının nikahsız eşi olduğu dosya içeriğinden anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca, tazminat isteminde bulunanın nikahsız eş olması, 29 yaşında ve 4 çocuklu bulunması ve sosyal durumu nazara alındığında, nikahlı eşe nazaran evlenme olasılığının daha fazla olduğu söz götürmez. Bu bakımdan, nikahsız eş için %35 oranındaki evlenme şansının az olduğu ortadadır.

Öte yandan, evlilik sözleşmesi olmaksızın birlikte yaşayan nikahsız eşin; desteğin ölümü ile nikahlı eş gibi, yaşama yaşının sonuna kadar ve özellikle yaşı, sosyal durumu, yaşadığı ortam ve aile bağları gibi nedenlerle, kocasının evinde yaşamını sürdüremeyeceği, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terkedeceği, kendisine yeni bir yaşam tercih edeceği üstün olasılık içinde olduğu, giderek, bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi

desteğin, bakiye ömrünün sonuna kadar devam etmeyeceği varsayımı göz önünde tutularak, Borçlar Kanunu'nun 43. maddesi gereğince belirlenen tazminattan hak ve adalete uygun bir indirim yapılması gerektiği de tartışmasızdır. Mahkemece, bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

21.HD.24.03.1998, E.1998/843 - K.1998/2117

KARŞI OY YAZISI

İş kazası nedeniyle nikahsız eşe maddi tazminat verilmesi Yargıtay'ın oturmuş içtihadı ile kabul edilmiştir. Burada nikahsız eşten kasıt Anadolu'da örf ve adetler gereği yapılan, çocuk sahibi olup aile düzenini nikahlı eş gibi götüren birlikteliklerdir. Bu nedenle nikahsız eş'in nikahlı eşten bir farkı olması gerekir düşüncesinden hareketle, evlenme şansının daha yüksek tutularak, daha az tazminata karar verilmesi yanında, ayrıca Borçlar Kanunu'nun 43. maddesi gereği bir indirimin de yapılması hak, adalet, nesafet kurallarına aykırı olup, tazminat hukuku yönünden de kendi içinde çelişki yaratmaktadır.

Zira bilindiği üzere evlenme şansı indiriminin yasal dayanağı BK 43. maddesidir. Aynı gerekçe ile ikinci bir indirim mükerrerliğe neden olmaktır. Ayrıca nikahlı eşe eşinin ölümü ile SSK'ca gelir bağlanmakta ve bunu ömür boyu almaktadır. Bağlanan bu gelirin hesaplanan tazminattan düşürülmesi, nikahlı eşin daha az tazminat aldığı göstermez. Zira nikahlı eşten düşülen SSK gelirlerini nikahlı eş sigortadan almaktadır. Bağlanan gelirin devamlı olması da nikahlı eş için bir ayrıcalıktır. Nikahsız eş ise sadece hesaplanan tazminat almakta ve başkaca bir hak veya gelirden yararlanmamaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumu yönünden durum değişmemektedir. Kurum da eşe ödediğini işverenden rücu yolu ile tahsil etmektedir. Bilindiği gibi davanın özü karşılanmayan zararların tazminidir. Anadolu'da adet ve örf gereği ömür boyu nikahsız yaşama riski ile ezilen kadını, hukuk önünde de bu derece zayıf duruma düşürmek, adalet hislerini rencide etmekten başka bir sonuç getirmez. Bu durum ülkenin sosyal yapısından kaynaklanıyorsa düzenin değiştirilmesi, güçsüzü daha güçsüzleştirmekle olmaz. Bu nedenlerdir ki, evlenme şansını yüksek tutmanın yanında BK 43. maddesi gereği ikinci bir indirim yapılmaması düşüncesiyle bozma ilamının 1. bendindeki sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

21.HD.24.03.1998, E.1998/843 - K.1998/2117

Medeni Kanun uyarınca evlilik bağı kurulmasa bile, karı koca diye birleşen, bu amaç ve duygu ile yaşamlarını sürdüren kadınlar için bakım yükümlülüğünü yerine getiren erkeğin destek sayılması gerektiği, doktrinde ve Yargıtay'ın yerleşmiş uygulamalarında kabul edilmiş bir olgudur.

Mahkemece nikahsız eş Seyhan'ın maddi ve manevi tazminat taleplerinin reddine karar verilmiş ise de bu sonuç usul ve yasaya uygun bulunmamaktadır.

Gerçekten; toplumumuzda yasa dışı nitelendirilen, gayri resmi evliliklerin bulunduğu sosyal bir gerçektir. Medeni Yasa uyarınca, evlilik bağı kurulmasa bile, karı koca diye birleşen, bu amaç ve duygu ile yaşamlarını sürdüren kadınlar için bakım yükümlülüğünü yerine getiren erkeğin destek sayılması gerektiği, doktrinde ve Yargıtay'ın yerleşmiş uygulamaları ile, kabul edilmiş bir olgu olduğu gibi, Dairemizin uygulamaları da bu yöndedir.

BK.nun 45. maddesinde de belirtildiği üzere "destek" kavramı hukuki bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu içerir. Medeni Yasa uyarınca evlilik bağı kurulmasa dahi, fiili evlilik birliğiyle murise bağlı olan davacının tazminat taleplerinin, gayri resmi evliliklere yasal hak tanınmayacağı gerekçesiyle reddi hatalıdır

Bu nedenle davacı Seyhan yönünden gerçekleşecek olan maddi ve manevi tazminata karar vermek taleplerin reddi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

21.HD.11.10.2001 E. 2001/6819 K. 2001/6640

Ölen desteğin resmi nikahlı eşi ve ailesinin bulunması karşısında, destek ile evlilik dışı birlikte yaşayan davacının destekten yoksun kalma ve manevi tazminat isteminin tümünden reddi gerekir.

Dava, trafik kazası nedeniyle desteğin ölümünden dolayı uğranılan maddi ve manevi zararın ödetilmesi istemine ilişkindir. Yerel mahkemece istemin bir bölümü kabul edilmiş; karar, davalılar tarafından temyiz olunmuştur.

Davacıardan Satı, resmi nikah olmadan destek ile birlikte yaşadığını, desteğin ölümü nedeniyle kendisinin ve ortak çocuklarının destekten yoksun kalarak manevi zarara uğradıklarını ileri sürerek istekte bulunmuş; birleştirilen 2003/865 Esas sayılı dava dosyasında ise, desteğin resmi nikahlı eşi Sünbül ile ortak çocukları destekten yoksun kalma tazminatı ve manevi tazminat istemiştir. Yerel mahkemece davacıların maddi ve manevi tazminat istemlerinin birer bölümü kabul edilmiştir.

Destekten yoksun kalma tazminatının yasal dayanağı Borçlar Yasası'nın 45. maddesi olup, destek kavramı, hukuki bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu amaçlar ve hısımlık ilişkisine ya da yasanın nafaka hakkındaki düzenlemelerine dayanmaz. Yasa gereğince bir kimseye yardım etmek zorunda bulunan kişi değil, eylemli ve düzenli olarak onun geçiminin bir bölümünü veya tümünü sağlayacak biçimde yardım eden ve olayların olağan akışına göre, eğer ölüm gerçekleşmeseydi az veya çok yakın bir gelecekte de bu yardımı sağlayacak olan kimse destek sayılır. Diğer bir anlatımla; yasa ile ya da sözleşmeye konulmuş bir ödev bulunmaksızın bir kimsenin eylemli ve düzenli olarak ötekine yardım etmesi ve ileride yardımın sürüp gitmesinin beklenir bulunması ölenin destek sayılması için yeterlidir. Destek kavramının dayanağı hukuksal bir ilişki değil, eylemli bir durumdur. Bu nedenle miras hukuku veya nafaka yükümlülüğü ile ilgili değildir. Eylemli destek, yardımlarda düzenlilik ve devamlılık halinde söz konusu olur.

Dava konusu olayda **destek**, davacıardan Sünbül ile **evli iken yaşamını yitirmiştir. Bu evlilikten doğmuş ortak çocukları vardır. Diğer davacı Satı ise bekar olup, destek ile evlilik dışı birliktelikleri sonucu çocukları olmuştur.** Desteğin son yıllarda davacı Satı ile birlikte aynı evi paylaştığı, ortak çocuklarının ve davacı Satı'nın geçimini sağladığı, taraflarca itiraz edilmeyen bir konudur. Dosya içeriğinden, Satı'nın **üç çocuğu** ile birlikte yaşadığı, geçimini babasının sağladığı ve asgari ücret düzeyinde gelir getiren bir işte çalıştığı, destek sağlığında düzenli olarak Satı'ya yardım ettiği anlaşılmaktadır. Ancak, **desteğin resmi nikahlı eşi ve ailesinin bulunması karşısında** bu durumun ne kadar sürebileceği kestirilemeyeceğinden, olayda devamlılık ve düzenlilik olgusunun varlığından söz edilemez.

Davacıardan Satı, ölenin evlilik dışı birlikte yaşadığı kişi olup "ölenin ailesi" kapsamında bulunmadığından, onun yararına manevi tazminat takdir edilemez.

Yerel mahkemece açıklanan olgular ve ölenin resmi nikahlı eşinin bulunduğu gözetilerek, destek ile evlilik dışı birlikte yaşayan Satı'nın destekten yoksun kalma ve manevi tazminat isteminin tümünden reddedilmesi gerekirken, yerinde olmayan yazılı gerekçeyle, adı geçen yararına tazminat ödenmesine karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden kararın bozulması gerekmiştir.

4.HD.09.11.2010, E.2009/14285 K.2010/11605

Desteğin uzun yıllardan beri nikâhlı eşinden ayrı yaşadığı, bir başka kadınla birlikteliğinden altı çocuğu olduğu gözönüne alındığında, nikâhsız eşinin destekten yoksun kalma tazminatı isteme hakkının bulunduğu kabul olunmalıdır.

Davacılar vekili, müvekkillerinin murisi Kasım Ardıç'ın davalı şirkete ferdi kaza ve trafik sigorta poliçesiyle sigortalı araçta yolcu olarak bulunduğu sırada meydana gelen trafik kazasında hayatını kaybettiğini, davacıardan murisin dul kızı Fikriye Ardıç'a (mirasçı olması nedeniyle) Ferdi Kaza Sigorta Poliçesinden ödeme yapıldığını; diğer davacı Emine'ye yasal mirasçı olmaması nedeniyle ödeme yapılmadığını, ZMMS Poliçesi limitinin tamamının murisin **uzun yıllardır ayrı yaşadığı resmi nikahlı eşine ödendiğini, murisin imam nikahlı eşi ve kendisine 6 çocuk veren davacı Emine Bayram ve dul kızı Fikriye'nin destekten**

yoksun kaldığını ileri sürerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla destekten yoksun kalma tazminatının ödenmesini istemiştir.

Davalı vekili, Ferdi Kaza Sigorta Poliçesi limitinin, veraset ilamındaki payları oranında yasal mirasçılara ödendiğini, yasal mirasçı olmayan davacı Emine'nin talepte bulunamayacağını, trafik sigorta poliçesi limitinin tamamının nikahlı eşine ödendiğini, iyiniyetle ödemede bulunan müvekkilinin sorumluluktan kurtulduğunu, davacıların taleplerini nikahlı eşe yöneltmeleri gerektiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece toplanan delillere göre, davacı Emine ve murisin birlikte yaşadıkları ve birliktelikten 6 çocuklarının olduğu göz önüne alındığında bu davacının BK.nun 45/son maddesi uyarınca ölenin desteğinden yoksun kaldığı, davacı Fikriye'nin de boşanmış olması nedeniyle ölen babasının yardım ve desteğinden yoksun kaldığı, dolayısıyla davacıların tazminat talep edebilecekleri, davalının koltuk ferdi kaza sigorta poliçesi teminatını mirasçılara ödediği, zorunlu mali mesuliyet sigortasından davacı Emine'nin ve Fikriye'nin ise bilirkişi tarafından hesaplanan destekten yoksun kalma tazminatını isteyebilecekleri gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararı taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Muris Kasım Ardıç'ın davacılar ölmeden önce fiilen destek olup olmadığı araştırılmadan eksik inceleme ile hüküm kurulması doğru görülmemiş bu nedenle kararın davalı yararına bozulması gerekmiştir.

11.HD. 15.01.2007, E.2005/13529 K.2007/189

Nikahsız beraber yaşayan kadına ölüm nedeniyle evlenene kadar ki süre için destekten yoksun kalma tazminatı verilmelidir.

Davacıların desteği, davalıların eylemi sonunda ölmüştür. (M), ölenin nikâhsız birlikte yaşadığı metresidir. Bu ilişkiden çocukları doğmuştur. Bu nedenle kendisine yeniden evleninceye kadar maddi tazminat değerlendirilmiş olması Borçlar Kanununun 45. maddesi hükmüne ve bu konuda Dairemizin ve hukuk Genel Kurulunun kararlarına da uygundur.

Ancak davacı (M), bazı yerlerde özellikle **köylerde uygulanmakta olan gelenek gereği**, ölümden sonra kalan **erkek kardeşle karı koca gibi yaşamaya başlamıştır**. Çünkü Anadolu'nu bir çok yerlerinde her halde mirasın dağılmaması davacı ile, bazıları **ölen erkek kardeşlerinin karıları ile evlenme geleneğini uygulamakta ve sürdürmektedirler**. Birlikte yaşadığı ikinci kişi de, ölenin kardeşi olduğuna göre miras bırakanın ölümünden başlayarak evlenme gününe kadar da tam maddi tazminat isteyebilir. Ondan sonraki dönem için maddi tazminatın veya destek zararının hüküm altına alınması olanağı yoktur. Bu nitelikteki ilişkiler dahi, nikahla gerçekleşenler gibi, her zaman ve daha kolaylıkla boşanmada olduğu gibi, ayrılığı sağlayabilirse de, genellikle gelenek toplumun bazı kesimleri için hukuki bağlardan daha güçlü olanaklar doğurmaktadır. O halde bu konuda evlenme gibi destekten yoksun kalma tazminatı için de hesap yapılmamış olması bozmayı gerektirir.

4,HD.25.05.1976 E. 1976/5263 K. 1976/5405

Davacının davalıdan sürekli destek aldığı karı koca gibi birlikte yaşadıkları dosyaya sunulan "birlikte yaşam mukavelesi" hükümlerinden anlaşılakta olup ,davacının davalının gelirinden ne oranda destek aldığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle reddine karar verilmesi yasaya aykırıdır.

Davacı, H Kraliyet Noterliği tarafından düzenlenen "Birlikte Yaşam Mukavelesi" hükümleri gereği birlikte yaşadığı erkek arkadaşı ile beraber Türkiye'ye tatile geldiklerini, Haziran 1996 yılında A 'da buldukları sırada B Dalış okulunda 50 Dm karşılığında dalış hizmeti alıp erkek arkadaşı M M 'un 16.6.1997 de K A kılavuzluğunda Fosforlu mağaraya indiğini, davalıların kusurlu davranışları yüzünden erkek arkadaşının öldüğünü, davalılar aleyhine ceza davası açılıp, sanıklara 6/8 kusur verildiğini, arkadaşının ölüm tarihinde henüz 27 yaşında olduğunu ileri sürerek fazlaya ilişkin haklarını saklı tutarak 10.000.000.000 TL. destekten yoksun kalma tazminatı ile 5.000.000.000 TL. manevi tazminatın olay tarihinden yasal faizi ile davalılardan müstereken ve müteselsilen tahsilini istemiştir.

Davalılardan H B vekili, ölenin davacının eşi olmayıp, erkek arkadaşı olduğunu, bu nedenle dava açma ehliyeti bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, B dalış Okulu hakkındaki davanın vazgeçme nedeniyle; diğer davalılar hakkında açılan davanın ise; davacının ölenin eşi olmadığı bu nedenle zarar gören kapsamında bulunmadığı, sadece arkadaşlık ilişkisi davacının destekten yoksun kalma hakkı vermeyeceği gerekçesi ile reddedilmiş hüküm davacı tarafından temyiz edilmiştir.

1-Davacı tarafından dosyaya sunulan H Kraliyet Noterler Birliğince tasdikli " **birlikte yaşama mukavelesi**" isimli belge ve tercümesinden **davacı ile ölen erkek arkadaşının birlikte yaşadıkları müşterek ev masraflarını, işleri bölüşerek birinin ölümü halinde diğerinin mükellefiyetlerine kadar uymaları gereken hükümleri düzenlemişlerdir.**

Destekten yoksun kalma tazminatı Borçlar kanununun 45. maddesinin 2. fıkrası gereğince yoksun kalınan yardımın tazmini amacını taşır. Bu yardımın filhal yapılmakta olması koşulu yoktur. Bugün yapılmasa dahi ileride yapacağı muhakkak ise tazminata hükmetmek gerekir. Bu yardım infak ve işeye taalluk edebileceği gibi yılda bir veya iki defa yapılan yardımlar ve hediyeler de olabilir. Bu davayı açabilmek için mirasçı olmak ve ölen yönünden nafaka mükellefi bulunmak da şart değildir. Davacının ölenin bir yakını olması yani aralarında yakın ilişkiler bulunması ancak yardımın devamlı veya yapılmasının muhakkak olması yeterlidir. Bu bakımdan nişanlı, hatta evlilik dışı birlikte yaşama ve hizmetçi dahi koşulları mevcutsa destekten yoksunluk tazminatı isteyebilir.

Davacının davalıdan sürekli destek aldığı karı koca gibi birlikte yaşadıkları dosyaya sunulan "birlikte yaşam mukavelesi" hükümlerinden anlaşılakta olup ,davacının davalının gelirinden ne oranda destek aldığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçelerle reddine karar verilmesi yasaya aykırıdır.

2-Borçlar kanununun 47 maddesi gereğince hakim hususi halleri nazar alarak cismani zarara duçar olan kimseye yahut adam öldüğü taktirde ölünün ailesine manevi zarar namıyla adalete muvafık tazminat verilmesine karar verebilir. Ölünün ailesi kavramını, ölenin yakınları olarak anlamak gerekir. Destek tazminatındaki desteğin yakını tanımı manevi tazminat verilecek kimseleri de kapsar. Ölenle aralarında eylemli ve gerçek bir bağ bulunan kimseler ölenin ailesi kavramı içinde düşünölmelidir. Ölenin nişanlısı, evlilik dışı birlikte yaşayan gayri resmi eş de manevi tazminat isteyebilir.

Davacının davalı ile birlikte yaşam mukavelesi hükümlerine göre birlikte yaşadığı sabit olup, manevi tazminat isteyebilir. Tarafların sosyal ekonomik durumları ve ölenle olan ilişkileri gözönünde tutularak manevi tazminatın amaç ve niteliğine uygun bir miktar manevi tazminata hükmedilmek gerekirken yazılı gerekçe ile reddine karar verilmesi bozmayı gerektirir.

13.HD. 11.06.2003 E. 2003/2559 K. 2003/7644

Dava, trafik kazası sonucu ölenin gayri resmi eşi ve çocukları olan davacıların destekten yoksun kalma tazminatı istemine ilişkindir. Nikahsız eşe destek olması nedeniyle davacı ve çocuklarına destek tazminatına hükmedilmesi hukuka uygundur.

Davacılar vekili tarafından, davalılara karşı açılan trafik kazası nedeniyle maddi ve manevi tazminat davasında, davanın kısmen kabulüne dair verilen kararın Yargıtay'ca incelenmesi süresi içinde istenilmekle, tetkik hakimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği göröşöldü:

Dava, trafik kazası sonucu ölenin gayri resmi eşi ve çocukları olan davacıların destekten yoksun kalma tazminatı istemine ilişkindir. Nikahsız eşe destek olması nedeniyle davacı ve çocuklarına destek tazminatına hükmedilmesi hukuka uygun bulunmakla,dosyadaki yazılara, kararın dayandığı kanıtlarla yasaya uygun gerektirici nedenlere, özellikle delillerin değerlendirilmesinde bir isabetsizlik görölmemesine göre,yerinde bulunmayan bütün temyiz itirazlarının reddiyle, usul ve yasaya uygun olan hükmün onanmasına oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY :

Dava, trafik kazası sonucu vefat eden A.P.'nin gayri resmi eşi ve çocukları olan davacıların destekten yoksun kalma tazminatı ve manevi tazminat taleplerine ilişkindir.Yerel

mahkemece nikahsız eşe destek olması nedeniyle davacı ve çocuklarına destek tazminatına hükmedilmiştir.

Hemen belirtilmelidir ki ne davacı kadın ve ne de çocuklar ölenin mirasçısı konumunda değillerdir. Bu evliliği hukuk düzeni koruma altına almamakta ve değer vermemektedir. SGK dahi böyle durumdaki kişilere ölüm aylığı bağlamamaktadır. Diğer yandan ölenin gayri resmi eşi yanında ayrıca resmi eşi ve çocukları bulunduğu varsayımında destek hesabı nasıl yapılacaktır. Resmi nikahlı kadından ne miktar gayriresmi eşe ve çocuklara ayrılacaktır? Bunun sonucu olarak hukuk düzeninin koruduğu resmi eş yoksullaşmayacak mıdır?

Tüm bunlar düşünüldüğünde resmi nikahla evlilik bağı bulunmayan davacı eş ve tanıma işlemi dahi yapılmayan çocuklar lehine verilen destekten yoksun kalma tazminatına karşı olduğumdan çoğunluğun onama görüşüne katılmıyorum.

4.HD.08.03.2012, E.2011/159 K.2012/3755

Evlilik bağı kurulmasa bile, karı koca gibi birleşen, bu amaç ve duygu ile yaşamlarını sürdüren kadınlar için bakım yükümlülüğünü yerine getiren erkeğin destek sayılması gerekir

Dava, iş kazası sonucu ölüm nedeniyle hak sahiplerinin uğramış olduğu maddi ve manevi zararın giderilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece, nikahsız eşin maddi tazminat talebinin reddine karar verilmiş ise de, bu sonuç usul ve yasaya uygun bulunmamaktadır.

Gerçekten, toplumumuzda yasa dışı nitelendirilen, gayri resmi evliliklerin bulunduğu sosyal bir gerçektir. Türk Medeni Kanunu uyarınca, evlilik bağı kurulmasa bile, karı koca diye birleşen, bu amaç ve duygu ile yaşamlarını sürdüren kadınlar için bakım yükümlülüğünü yerine getiren erkeğin destek sayılması gerektiği, doktrinde ve Yargıtay'ın yerleşmiş uygulamaları ile kabul edilmiş bir olgu olduğu gibi, Dairemizin uygulamaları da bu yöndedir. Borçlar Kanunu'nun 45. maddesinde de belirtildiği üzere "destek" kavramı hukuki bir ilişkiyi değil, eylemli bir durumu içerir. Türk Medeni Kanunu uyarınca evlilik bağı kurulmasa dahi fiili evlilik birliğinde olan davacı M. K.'ın destekten yoksun kalma tazminatı isteyebileceği açıktır.

Bu nedenle, davacı yönünden gerçekleşecek olan maddi tazminata karar vermek gerekirken, "davacının ölen ile gayri resmi evli oldukları" gerekçesiyle istemin reddi isabetsiz olup bozmayı gerektirmiştir.

21.HD.14.04.2005 E. 2004/12140 K. 2005/3779

Destekten yoksun kalındığının kabul edilebilmesi için, ölüm gerçekleşmemiş olsaydı herhangi bir karşılık beklemeksizin eşya, hizmet, para yoluyla yardım veya bakımın devam edeceğinin kuvvetle muhtemel ve yardımın sürekli ve düzenli olması gerekir.

Dava, davacı ile birlikte yaşadığı bildirilen ve olayda ölen Gudrun isimindeki kadın yönünden hükmedilen destek tazminatına ilişkindir. Hükme dayanak yapılan bilirkişi raporunda da değinildiği gibi destek kavramı hukuki değil, fiili bir ilişkiyi ifade ettiğinden önemli olan bir başka kişiye herhangi bir karşılık beklemeksizin (eşya, para, hizmet yoluyla) bakma ve ölüm gerçekleşmemiş olsa idi bu bakımın devam edeceğinin kuvvetle muhtemel olması gerektiğidir. Ancak, burada gözönünde tutulması gereken diğer bir husus da bakımla ilgili yardımın sürekli ve düzenli olması koşuludur. Somut olayda, davacının bir başka kadınla evli bulunduğu, bu evlilikten çocukları olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakımdan davacının Avusturya'da işçi olarak çalıştığı sırada ilişki kurup birlikte olduğu Gudrun isimli kadınla birlikteliğinin ne kadar süreceği kestirilemeyeceğinden, olayda düzenlilik ve devamlılık unsurlarının varlığından söz edilemez. Bu nedenle, davada Gudrun isimli kadının ölümü nedeniyle talep edilen destek tazminatının reddine karar vermek gerekirken kabulünde isabet görülmemiştir.

19.HD.09.12.1993, E.1993/1310 - K.1993/8420

Davacı, müteveffanın boşandığı eşi olduğunu, ancak fiili olarak birlikte yaşamaya devam ettiklerini, bu nedenle müteveffanın desteğinden yoksun kaldığını ileri sürerek, destekten yoksun kalma tazminatı istemiştir.

Destekten yoksun kalma tazminatı istemi için resmi bir evlilik bağı ile bağlı olunması gerekmediği gibi, mirasçı olunmasına da gerek yoktur. Önemli olan, düzenli ve eylemli bir birliktelik ve destek ihtiyacının kanıtlanmasıdır. Davacının ölmeden önce müteveffa ile birlikte yaşayıp yaşamadığı, ortak bir hayatları olup olmadığı araştırılmalıdır.

Somut uyuşmazlıkta, davacı, müteveffanın boşandığı eşi olduğunu, ancak fiili olarak birlikte yaşamaya devam ettiklerini, bu nedenle müteveffanın desteğinden yoksun kaldığını ileri sürmektedir.

Dosya kapsamından da, davacının müteveffa ile boşandığı ve yabancı uyrukla bir kadınla evli olduğu ve halen bu evliliğin devam ettiği anlaşılmaktadır. Ne var ki, destekten yoksun kalma tazminatı istemi için resmi bir evlilik bağı ile bağlı olunması gerekmediği gibi, mirasçı olunmasına da gerek yoktur. Önemli olan, düzenli ve eylemli bir birliktelik ve destek ihtiyacının kanıtlanmasıdır.

Bu durumda mahkemece, davacı tarafın delilleri toplanarak, sosyal ve ekonomik durumu da araştırılmak sureti ile, davacının ölmeden önce müteveffa ile birlikte yaşayıp yaşamadığı, ortak bir hayatları olup olmadığı araştırılarak, sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir...),

Gerekçesiyle bozularak dosya yerine geri çevrilmekle, yeniden yapılan yargılama sonunda, mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

Hukuk Genel Kurulu'nca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

HGK.13.04.2011, E. 2011/17-3 K. 2011/142

Her ne kadar resmi nikah yapılmadan fiilen bir arada yaşayana destek tazminatı verilmesi uygunsa da, davacı evlenmiş olmakla, destek tazminatının evlenme tarihine kadar hesaplanması gerekir.

Davacı Döndü Laçin'in getirilen nüfus kaydına göre Ercan Alp'in ölümünden sonra 29.9.1997 tarihinde bir başkası ile resmen evlenmiş olduğu görülmektedir. O halde Döndü Laçin'e, bu evlenme tarihinden sonrası için destek tazminatı verilemez. Önceki davada bu evlilik kaydının dosyaya yansımamış olması nedeniyle adı geçen için fazla destek tazminatına hükmedilmiş olması, o davada taraf olmayan davalılara aynen rücu edilmesini gerektirmez. Bu durumda önceki davanın davacılarından Döndü Laçin'in evlenme tarihinden sonrasına ilişkin destek tazminatı düşülerek kalan miktara hükmedilmelidir.

4.HD.13.12.2005, E.2004/15423 K.2005/13451

Desteğin birlikte yaşadığı evlilik dışı eşi ve ondan olma çocuğunun tazminatı hesaplanırken, resmi nikâhli karısına yapmak zorunda olduğu yardımın veya nafaka yükümlülüğünün kapsamının dikkate alınması gerekir.

Davalının haksız eylemi sonucu ölen Habib'in davacıların eylemli desteği olduğu sabit olduğuna göre, davacıların destekten yoksun kalma tazminatı istemeye hakları bulunduğu kuşkusuzdur. Çünkü Borçlar Yasasının 45. maddesinde sözü geçen destek kavramı hukuki bir münasebeti değil, eylemli bir durumu hedef tutar. Bu itibarladır ki, akrabalık, mirasçılık, kanuni veya akti bir bakma mükellefiyeti asla aranmaz.

Ancak destekten yoksun kalma tazminatının kapsamı belirlenirken ölen desteğin özel durumu ve bakmakla mükellef olduğu kimsenin adedi ve her birine yapabileceği ya da eylemli olarak yaptığı yardımların özellikle gözönünde bulundurulması gerekir.

Davacılar ölen destek Habib'in gayrimeşru karısı ve çocuğu olduğu ve ayrıca desteğin Ayten adlı bir kadınla resmen evli bulunduğu dosyadaki belgelerden ve tarafların iddia ve savunmalarından anlaşılmaktadır. O halde, davacıların hak ettiği tazminat hesaplanırken ölen desteğin nikahlı karısına yapmak zorunda olduğu yardımın veya nafaka

mükellefiyeti kapsamının dikkat nazara alınması şarttır. Oysa incelenen bilirkişi raporunda bu yön üzerinde yani desteğin nikahlı karısına ne oranda yardım yapması gerektiği konusu üzerinde durulmamıştır. Bu durumda bilirkişi raporunun nitelikçe hükme dayanak tutulması mümkün değildir

O halde mahkemece yeniden bilirkişi incelemesi yaptırılması, yada eski bilirkişiden ek rapor alınması suretiyle, desteğin bakmakla yükümlü olduğu kimselere yapacağı yardımların miktarı tesbit edilip sonucuna göre bir karar verilmesi için hüküm bozulmalıdır.

4.HD.16.09.1980. E.1980/7095 K.1980/9564 (Yasa HD.1980-10,sf.1442.no:546)

Evlilik sözleşmesi olmaksızın birlikte yaşayan nikahsız eşin, desteğin ölümü ile nikahlı eş gibi, yaşama yaşının sonuna kadar ve özellikle yaşı, sosyal durumu, yaşadığı ortam ve aile bağları gibi nedenlerle, kocasının evinde yaşamını sürdüremeyeceği, güçlü olmayan aile bağı nedeniyle müşterek haneyi terk edeceği, kendisine yeni bir yaşamı tercih edeceği üstün olasılık içinde olduğu, giderek, bakım ihtiyacının nikahlı eşte olduğu gibi desteğin, kalan ömrünün sonuna kadar devam etmeyeceği varsayımı göz önünde tutularak, Borçlar Kanunu'nun 43. maddesi gereğince belirlenecek tazminattan hak ve adalete uygun bir indirim yapılması gerekecektir.

Ölenin ailesi kavramının ölenin yakınları diye yorumlanması için ölen ile aralarında eylemli aile ve sevgi bağlarının varlığı gereklidir. Burada önemli olan aile hukuku çevresinde yakınlık değil duygusal yakınlıktır. Kişinin ölenin yakını sayılması için ölenle aralarında yakın ilişkiler bulunması yeterlidir.

21.HD.11.02.2009, E.2008/8297 K.2009/1773